

VAROVNÉ PRÍZNAKY UŽÍVANIA DROG

Experimentovanie či užívanie drog sprevádzajú tzv. varovné signály a spoločné známky užívania drog, ktoré rozdeľujú S. Carper, a T. Dimoff na tieto hlavné skupiny (podľa S. Carper, T. Dimoff, 1994, s.105-163) :

1. Varovné signály týkajúce sa povahových zmien

Drogy menia osobnosť užívateľa. Milé dieťa sa môže zmeniť na nevrlého, samotárskeho, nespolupracujúceho a agresívneho toxikomana. Čím je dieťa v pokročilejšom štádiu závislosti, tým sú osobnostné zmeny výraznejšie. Ide hlavne o časté striedanie nálad, povaha dieťaťa sa náhle celkom mení, je podráždenejšie, tajnostkárské, nevypočítateľné, nepriateľské. Dieťa má často depresie, nie je ochotné spolupracovať, je apatické, utiahnuté do seba, precitlivené, defenzívne, nervózne, pociťuje úzkosť, občas stráca zmysel pre čas. Zriedkavejšie alebo vôbec dieťa prejavuje srdečnosť, starostlivosť, ochotu pomôcť a lásku.

2. Varovné signály týkajúce sa rodinných vzťahov

V oblasti rodinných vzťahov a života rodiny dieťa užívajúce drogy vzdoruje rodinným pravidlám a nedodržiava ich. Nekomunikuje s rodičmi, odmieta hovoriť o problémoch. Narastajú konflikty s rodičmi alebo súrodencami, izoluje sa od rodiny. Často chodí neskoro domov, nerešpektuje zákaz vychádzok alebo odchádza z domu potajomky. Zostáva vonku dlhšie ako predtým, niekedy nepríde vôbec domov ani na noc. Odmieta predstaviť kamarátov rodičom. Máva čudné telefonáty, alebo hovory v nezvyklom čase. Na dlhý čas sa zatvára do svojej izby, do ktorej nepúšťa rodičov. Neplní si domáce povinnosti, neupratuje si izbu, nepotrpí si na systém a poriadok.

Dieťa prespí väčšinu dňa, ale cez noc je hore. Náhle stráca, alebo mu rastie chuť do jedla, prejavuje všeobecný nezujem o jedlo a stravovanie. Z domu sa strácajú cenné veci, ktoré predáva. Mizne alkohol a lieky. Dieťa veľmi nadáva a používa slovník narkomanov, ktorému rodičia nerozumejú. Dieťa je vzťahovačné, máva pocit, že na ňom hľadá každý chyby. Často býva násilnícke a vyhráža sa. Prejavuje verbálnu i fyzickú hrubosť.

Ďalším varovným signálom je nález pomôcok na užívanie drog (ihly, fajky a pod.), alebo nález samotných drog.

3. Varovné signály týkajúce sa kamarátskych vzťahov

Náhle izolovanie sa od normálnych vrstovníkov, napojenie sa na nevhodných, často starších priateľov. Dieťa má čoraz väčšie problémy vo vzťahoch najmä so svojimi najlepšimi priateľmi. Klesá záujem o priateľov, ktorí neužívajú drogy. Pred okolím a najmä pred rodičmi obhajuje kamarátov, ktorí užívajú drogy. Má nových priateľov, starších, nápadne vyzerajúcich, zjavných narkomanov.

4. Varovné signály týkajúce sa oblasti motivácie

Strata akejkoľvek motivácie (amotivačný syndróm), nezáujem o dianie okolo seba, klesá záujem učiť sa niečo nové, dieťa má pasívny postoj. Stráca záujem o školu, šport, koníčky a mimoškolskú činnosť, stráca iniciatívu.

5. Varovné signály týkajúce sa problémov v škole

Dieťa má zhoršený prospech, čoraz viac zanedbáva školské povinnosti, klesá jeho záujem o školu. Má časté absencie, niekedy zaspí v triede. Odrazu má problémy s disciplínou a často ho trestajú v škole. Prestáva rešpektovať učiteľov, pravidlá a predpisy. Zanecháva mimoškolskú činnosť.

6. Varovné signály týkajúce sa zmien zovňajšku, telesného vývoja a zdravia

Jedným z viditeľných znakov je náhly a nápadný úbytok hmotnosti. Časté sú prechladnutia, chrípky, žalúdočné kŕče, alebo bolesti. Prítomný je chronický kašeľ a bolesti hrudníka. Dieťa je často choré. Dievčatá majú nepravidelnú menštruáciu. Reč býva buď veľmi rýchla alebo pomalá, vynecháva pamäť. Oči bývajú podliate krvou a opuchnuté. Nos býva precitlivený a často z neho tečie krv. Pokožka má nezdravú farbu, páli a svrbí. Postupne dieťa zanedbáva osobnú hygienu a nadobúda spustnutý výraz.

7. Varovný signál: vybavenie pomôckami

Nález drog alebo pomôcok k ich užívaniu. Sú to napríklad injekčné striekačky, papieriky k ručnému baleniu, obaly od liekov, čudné prášky, alebo tabletky, sušené lístky prípadne celé rastliny, kyselina citrónová v nezvyklom obale, ohorená lyžička.